

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

КИНЕЗИТЕРАПИЈА

III година

Здравствена струка

Физиотерапевтски техничар

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: *КИНЕЗИТЕРАПИЈА*

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовн профил: *ФИЗИОТЕРАПЕВТСКИ ТЕХНИЧАР*

1.2.2. Струка: *ЗДРАВСТВЕНА*

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. *ТРЕТА*

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. *ЗАДОЛЖИТЕЛЕН*

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот КИНЕЗИТЕРАПИЈА ученикот стекнува знаења, умеења и вештини и се оспособува:

- да ги **познава** битните карактеристики и законитостите во техниките на вежбање;
- да го **сфаќа** значењето и улогата на кинезитерапијата и поврзаноста меѓу примената на кинезитерапијата со други физикални агенси;
- да ги **разбира** принципите на примената на кинезитерапијата во терапија и профилаксата во процесот на медицинската рехабилитација;
- да го **сфаќа** позитивното дејство на кинезитерапијата на психичката и социјалната состојба на болните;
- да **познава** индикации и контраиндикации при терапевската процедура на кинезитерапијата;
- да ја **поврзува** ефикасноста на кинезитерапијата со примена на други физикални агенси;
- да ги **користи** теоретските знаења во практиката.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

Познавања од анатомија, физиологија, кинезиологија, биологија, основи на нега и хигиена со здравствено воспитување.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржината за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
<p>1. КИНЕЗИТЕРАПИЈАТА ВО ФИЗИКАЛНАТА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЈАТА</p>	<p>10</p>	<p><i>Ученикои:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да го дефинира поимот кинезитерапија; - да ја познава историјата на кинезитерапијата и нејзината улога во физикалната дијагностика, физикалната терапија, физикалната профилакса и рехабилитацијата на повредените и заболените; - да го согледува местото на кинезитерапијата во однос на другите пасивни методи во физикалната медицина; - да го познава значењето на поимот контрактура, видовите на контрактури и нивното совладување со 	<p><i>Демонстрирање</i> на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фотографии и видеопрезентации од сала за кинезитерапија; - фотографии и видеопрезентации од мерења, вежби во сала за кинезитерапија; - различни видови на вежби кај различни заболувања и повреди; - компјутерски презентации. 	<p>Физикална терапија</p> <p>Рехабилитација</p>

		<p>кинезитерапијата;</p> <p>- да ги познава: општите и специфичните цели на кинезитерапијата во сообразност со одделни системи и подобрувањето на општите функции на организмот; дејството на кинезитерапијата врз локомоторниот, респираторниот, кардиоваскуларниот, дигестивниот систем, сетилата и метаболизмот;</p> <p>- да го објаснува дејството на кинезитерапијата врз психичките функции и социјалната и професионалната активност на човекот;</p> <p>- да користи стручна медицинска терминологија од областа на кинезитерапијата.</p>		
--	--	---	--	--

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
<p>2. СРЕДСТВА И МЕТОДИ ВО КИНЕЗИТЕРАПИЈАТА</p>	<p>22</p>	<p><i>Ученикој:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да опишува: опрема, организација на работа и мерките на претпазливост во салата за кинезитерапија; - да набројува места каде што може да се изведе кинезитерапија; - да ги познава: средствата во кинезитерапијата и видовите на вежби: пасивни, потпомогнати, активни и комплексни вежби; - деловите на еден кинезитерапевтски третман (воведен дел, основен дел, завршен дел), видовите на вежби и нивната примена; - почетните положби за изведување на вежбите; 	<p><i>Демонстрирање</i> на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - справи и реквизити за кинезитерапија; - опрема за сала за кинезитерапија; - ламба за ИЦЗ; - фотографии и цртежи од различни ИЦ ламби и нивна апликација <p><i>Вежби:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Почетни положби за изведување на вежбите. <p><i>Демонстрирање</i> на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вежби кај различни заболувања и повреди; - компјутерски презентации; - слики и фотографии со различни видови на вежби. 	<p>Физикална терапија</p> <p>Рехабилитација</p> <p>Хирургија</p> <p>Неврологија</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - да разликува активни и пасивни форми на кинезитерапијата; - да познава: - елементи од медицинската гимнастика; - правила и постапка за примената на хидрокинезитерапија вежби во базен и во Хабард када; - пасивните методи во кинезитерапијата; - работната терапија во рехабилитацијата на заболените и повредените; - индикациите и контраиндикациите од примена на кинезитерапијата; - да објаснува постапка на мануелен мускулен тест; - да е информиран за кинезитерапијата низ спортските активности (пливање, трчање и др.); други дополнителни испитувања (ЕКГ, ЕМГ електродијагностика, спирометрија). 	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - различни почетни положби за изведување на вежбите; - вежби од медицинска гимнастика: - општи хигиенски вежби; - вежби за дишење; - аналитичка медицинска гимнастика; - корективни вежби; - вежби за координација и рамнотежа; - вежби за релаксација; - вежби со пили апарат; - вежби во вода; - вежби со справи и реквизити; - вежби за одење со помош на отопедско помагало за одење (бастун, патерици); - рекреативна гимнастика; игри; - специфични вежби (по Кабат, Бобат и др. техники). 	
--	--	--	--

<p>3. ПРИНЦИПИ ВО КИНЕЗИТЕРАПИЈАТА</p>	<p>17</p>	<p><i>Ученикоӣ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да познава индикации и контраиндикации за кинезитерапијата и дозирањето во функција на успешна терапија; - да ја поврзува примената на кинезитерапијата со состојбата на болниот; - да ги разбира основните принципи: <ul style="list-style-type: none"> - мотивација; - навремено започнување со кинезитерапија; - анализа на вежбата; - разбирање на вежбата; - избегнување на болка; - постапност; - систематичност; - континуитет на вежбата; - активно учество на болниот; - упорност; - избегнување на монотонија; 	<p><i>Демонстрирање</i> на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компјутерски презентации, слики и фотографии со: <ul style="list-style-type: none"> - правилно држење на телото; - лошо држење на телото; - методите на следење и евиденција; <ul style="list-style-type: none"> - мерење на обем на екстремитетите; - мерење на должина на екстремитетите; - мерење на аголот на подвижноста во зглобовите на екстремитетите; - мерење на аголот на подвижноста во рбетниот столб - прикажување на листата за мерења. 	<p>Физикална терапија</p> <p>Рехабилитација</p> <p>Хирургија</p> <p>Неврологија</p>
---	-----------	--	--	---

		<p>- да ги познава методите за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оценување на телесниот став; - правилно држење на телото и лошо држење на телото; - следење и евиденција на резултатите од кинезитерапијата; <p>- да го познава и опишува изгледот на листата за евиденција од мерењата.</p>	<p>Дискусија за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - текот на еден кинезитерапевтски третман; - индикации и контраиндикации од терапијата и нејзиното дозирање. <p>Вежби во ѝарови:</p> <ul style="list-style-type: none"> - држење на телото. - мерења (наведени погоре); - евидентирање во листите за евиденција. 	
4. ДОЗИРАЊЕ ВО КИНЕЗИТЕРАПИЈАТА	4	<p><i>Ученикои:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да објаснува потреба и значење на дозирањето во кинезитерапијата; - да го разликува и објаснува значењето на поимите тренирање и претренираност во кинезитерапијата; 	<p>Демонстрирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фотографии и видеоматеријали во однос на дозирањето во кинезитерапијата и препознавање на заморот. 	<p>Физикална терапија</p> <p>Рехабилитација</p> <p>Хирургија</p> <p>Неврологија</p>

		<p>- да познава субјективни и објективни знаци на замор во функција на контрола на терапевтската доза пред примената на кинезитерапевтскиот третман, во текот на третманот и по него;</p> <p>- да користи стручна медицинска терминологија од областа на кинезитерапијата.</p>	<p>Организирање дискусија за: тренирањето како терапија, дозирањето и заморот.</p>	
--	--	--	---	--

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички Насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
<p>5. КИНЕЗИТЕРАПИЈА ВО КЛИНИЧКАТА ПРАКТИКА</p>	<p>16</p>	<p><i>Ученико̄и:</i></p> <p>- да ја објаснува улогата на кинезитерапијата во: неврологијата; ортопедијата; ревматологијата; травматологијата; за кардиоваскуларниот и респираторниот систем;</p> <p>- да познава:</p>	<p>Демонстрирање на:</p> <p>- слики и видео-презентации со вежби кај болни со:</p> <p>- хемиплегија;</p> <p>- параплегија или квадриплегија;</p> <p>- церебрална парализа;</p> <p>- повреди на периферни нерви.</p>	<p>Анатомија</p> <p>Физиологија</p> <p>Патологија</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - етиологија и клиничка слика на цереброваскуларната болест (ЦВБ); - кинезитерапевтските постапки кај пациент со: хемиплегија или хемипареца како последица на ЦВБ; параплегија или квадриплегија; - етиологијата, клиничката слика и кинезитерапевтските постапки кај: дете со церебрална парализа; пациент со парализа на nervus facialis; пациент со повреда на периферен нерв; - да опишува со свои зборови вежби кои се применуваат кај вродените ортопедски заболувања: <ul style="list-style-type: none"> - тортиколис; - вродено ишчачување на колкот; - pes equinovarus; - да ги познава вежбите при: <ul style="list-style-type: none"> - деформитетите во детска возраст: сколиоза, кифоза; - по имплантација на ендопротеза на зглоб; 	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слики и видео-презентации со вежби кај болни со: <ul style="list-style-type: none"> - вродени ортопедски заболувања; - деформитети на мускулоскелетниот систем. <p>Вежби:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена на вежби кај различни ортопедски заболувања. <p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слики и видео презентации со вежби кај болни со: <ul style="list-style-type: none"> - воспалителни ревматски заболувања - дегенеративни ревматски заболувања (гонартроза, коксартроза, малите зглобови на шаките; 	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - болен со ревматоиден артрит; - болен со анкилозантен спондилит; - со дегенеративни заболувања на зглобовите; - по фрактура на коска или луксација на зглоб; фрактура на прешлен; - ампутација на дел од екстремитет; - болестите на кардиоваскуларен систем ; - ослабена периферна циркулација на долните екстремитети (М. Биргер); - респираторни заболувања (бронхит, астма); - да познава положби и ги описува начините на дренажа кај бронхит и астма. 	<p>вежби дегенеративни промени на вратниот рбет; вежби за лумбалниот дел од рбетот кај дегенеративни промени на лумбалниот дел од рбетот);</p> <p>Демонстрирање на: слики и видео-презентации со вежби кај болни со различни заболувања и повреди.</p> <p>Вежби: - анализирање на снимки за примена на вежби кај различни видови на заболувања.</p> <p>Организирање на дискусија за: опасности и последици од несоодветно изведени кинезитерапевтски вежби.</p>	
--	--	--	---	--

4.2. Наставни методи и активност

Наставата по наставниот предмет КИНЕЗИТЕРАПИЈА се реализира со комбинација на различни постапки и активности и форми на организација, како: *насочено водена дискусија, демонстрација, учење преку соиспитвено откривање, истражување во парови и групи, терапевтски вежби, симулации во парови, комјутерски презентации* и др.

Активности на ученикот: *се интересира, поставува прашања, открива, евидентира податоци, проверува, дискутира, усогласува* мислења со членови на група.

Активности на наставникот: *планира, прави подготвки (проспекти, наставни средства, дидактичко-методски), поставува проблем, дава насоки, набљудува, маѓа, координира и надгледува работата на групи и поединци, презентира информации, демонстрира, следи, вреднува* (своја и работа на учениците) *и воспоставува* позитивна педагошка комуникација со ученици и наставници.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставниот предмет е застапен во трета година со седмичен фонд од **2 часа**. Наставата се организира како *свршно теоретска* во специјализирана училница - кабинет, опремена со потребните наставни средства и помагала, при што учениците ќе се здобиваат со когнитивни и психомоторни способности како основа за развој и примена на истите во изучувањето на другите стручни предмет карактеристични за овој образовен профил.

Примената на соодветна комбинација од форми и методи на работа треба да се овозможи:

- **максимална нагледност** во наставата, што се обезбедува со демонстрирање;
- **активно учество** на ученикот во процесот на наставата;
- **интерес** за кинезитерапијата во лекување на заболените и повредените;
- **можност за искористување на стекнатите знаења и способности** за следење на наставата од другите стручни предмети.

4.4. Наставни средства и помагала

Ефикасното реализирање на содржините од овој наставен предмет е условено со користење на наставни и нагледни средства, апарати, инструменти и други помагала.

4.4.1. Наставни средства

- ЛЦД- проектор, компјутер, графоскоп и видеорекордер;
- слики И други илустративни материјали.

4.4.2. Учебници и учебни помагала за учениците и наставникот

Ефикасно реализирање на содржините е условено со користење на:

- учебник по кинезитерапија;
- дидактички материјали за учениците;
- друга стручна и дидактичка литература за наставникот и учениците.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Вреднувањето на постигањата на учениците треба да се врши перманентно во текот на целата учебна година. Оценувањето ќе се реализира усно, по писмен пат со користење на различни инструменти. При оценувањето, покрај степенот на совладаност на содржините, треба да се земе предвид активноста, залагањето и интересот на ученикот. Оценувањето се врши согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Основните услови за наставник во средното образование се пропишани во Законот за средно образование. Покрај тоа, при изборот на наставници кои ќе реализираат настава по овој предмет, треба да се задоволат и други барања (како на пример: да ги почитуваат етичките норми на однесување, да поседуваат стручно знаење и способност за трансферирање на знаењата, да чувствуваат љубов и да имаат афинитет за работа со ученици, да се социјализирани, креативни и отворени кон промените во образованието и да се оспособени за работа со компјутер), со цел да се постигне висок квалитет и професионализам во работењето.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот кинезитерапија може да ја реализира лице со завршени студии по:

- медицина, специјалист по физикална медицина и рехабилитација и здобиена педагошко - психолошка и методска подготовка и положен стручен испит;
- медицина и здобиено педагошко - психолошка и методска подготовка.

6.3. Стандард за простор

Наставата по предметот кинезитерапија ќе се реализира во специјализирана училница - кабинет наменет за настава за стручните предмети и опремен согласно целите на наставната програма и потребите за соодветна организација и реализација на наставната програма истакнати во програмата во колоната под назив: Дидактички насоки, како и преку посета на соодветни институции.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА ПРОГРАМАТА

7.1. Датум на изработка: 2007 година

7.2. Состав на работната група

1. Гордана Донева - Атанасоска, советник, раководител, Биро за развој на образованието - Скопје
2. доц. д-р Ериета Николиќ-Димитрова, физијатар, Завод за физикална медицина и рехабилитација- Скопје
3. прим. д-р Даница Фичорска, физијатар, Бања Кежовица-Штип
4. д-р Фљаруше Османи, професор, СМУГС "Д-р Панче Караџозов"- Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: **01. 09. 2007** година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по наставниот предмет КИНЕЗИТЕРАПИЈА ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. 11 - 4631/2 од 21. 06.2007 година .